

FÖRDJUPNING

Sammansättningen kan delvis förklara utrikes föddas stora sysselsättningsökning sedan 2020

Efter pandemin har sysselsättningen ökat tydligt. Uppgången har drivits av en betydande sysselsättningsökning bland utrikes födda. Denna stora uppgång går dock att delvis förklara med att sammansättningen av personer inom gruppen utrikes födda har förändrats på ett sätt som typiskt medför ökad sysselsättning. Om dessa effekter räknas bort blir sysselsättningsuppgången för utrikes födda efter pandemin i linje med den långsiktigt positiva trend som fanns redan innan pandemin.

BETYDANDE ÖKNING I SYSSELSÄTTNINGSGRADEN BLAND UTRIKES FÖDDA EFTER PANDEMIN

Sysselsättningen återhämtade sig snabbt efter pandemins första år och styrkan i tillväxten fortsatte in i 2023, trots att den ekonomiska aktiviteten rörde sig i sidled. Ökningen i sysselsättningsgraden jämfört med innan pandemin har drivits av utrikes födda. Jämfört med det fjärde kvartalet 2019 har antalet sysselsatta personer födda utanför Sverige ökat med ca 220 000 fram till tredje kvartalet 2023. Detta motsvarar en ökning i sysselsättningsgraden för utrikes födda med ungefär 6,6 procentenheter.

Det finns flera möjliga förklaringar till sysselsättningstillväxten bland utrikes födda. I en nyligen publicerad specialstudie från Konjunkturinstitutet undersöks, bland annat, hur stor del av uppgången som kan förklaras av förändrad demografisk sammansättning inom gruppen utrikes födda samt hur ökningen efter pandemin förhåller sig till tidigare ökningarna.¹² I den här fördjupningen ges en kort sammanfattning av studiens resultat. För fler resultat, detaljer kring databearbetning och känslighetsanalyser se specialstudien ”Utrikes föddas uppåtående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?”¹³

ANALYSEN BYGGER PÅ DETALJERADE MIKRODATA

Specialstudien bygger på detaljerade mikrodata och undersöker betydelsen av sammansättningsförändringar i termer av utrikes föddas ålder, utbildning, vistelsetid i landet, härkomst och kön.

¹² I specialstudien undersöks också vilka typer av jobb som driver den ökade sysselsättningsgraden för utrikes födda, i termer av tillväxt av låg-, mitten- eller höglönejobb.

¹³ Se Konjunkturinstitutet (2023), ”[Utrikes föddas uppåtående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?](#)”, Specialstudie den 13 december 2023.

Analysen är uppdelad i två delar. Den första undersöker den långsiktiga prepandemiska trenden mellan åren 2006 och 2019. Den andra undersöker utvecklingen mellan åren 2019 och 2023 och jämför denna med den tidigare perioden 2006–2019.

BRED OCH LÅNSIKTIG ÖKNING AV SYSSELSÄTTNINGEN REDAN INNAN PANDEMIN

Redan innan pandemin fanns en tydlig positiv trend i sysselsättningsgraden bland utrikes födda. Detta kan ses i tabell 10 som visar förändringar i sysselsättningsgraden för utrikes födda 2006–2019 uppdelat på ålder, vistelsetid i Sverige, födelseregion, kön och utbildningsnivå. Tabellen visar också hur sammansättningen av utrikes födda har förändrats mellan 2006 och 2019 uppdelat på samma variabler.

När det gäller sammansättningsförändringar visar tabell 10 att andelen personer från Afrika och Asien ökat 2006–2019 relativt personer födda i övriga regioner. Dessutom har andelen personer med kortare tid i Sverige, högre utbildning och i åldrarna 25–54 år ökat under samma period.

Den mest iögonfallande observationen från tabell 10 är emellertid att sysselsättningsgraden har ökat för samtliga demografiska indelningar. Ökningen är i många fall också avsevärd. För personer med en vistelsetid i landet på 0–2 år är till exempel ökningen i sysselsättningsgraden 14,7 procentenheter.

DEMOGRAFI KAN INTE FÖRKLARA DEN LÅNGSIKTIGA PREPANDEMISKA POSITIVA TENDEN

Resultat som isolerar betydelsen av demografiska förändringar indikerar att utrikes föddas *långsiktigt* ökade sysselsättning innan pandemin, 2006–2019, *inte* kan förklaras av förändrad demografi inom gruppen utrikes födda. I stället tycks den ökade sysselsättningsgraden därmed drivas av förändringar i arbetsmarknadens och ekonomins funktionssätt.

Tabell 10 Sammansättning (andel) och sysselsättningsgrad för utrikes födda i Sverige 2006 och 2019

Procent om inte annat anges

	Andel			Sysselsättningsgrad		
	2006	2019	2019-06	2006	2019	2019-06
Vistelsetid i år						
0-2	13,5	15,3	1,7	28,9	43,6	14,7
3-5	9,0	15,6	6,6	45,2	57,3	12,1
6-8	7,0	10,2	3,2	53,2	63,8	10,6
9-11	5,7	9,1	3,3	55,7	65,5	9,8
12-19	25,3	16,1	-9,2	61,4	70,7	9,3
20-	39,4	33,7	-5,7	56,8	65,2	8,4
Utbildning						
Ej gymnasium	25,2	21,8	-3,5	37,5	44,1	6,5
Gymnasium	37,0	32,1	-4,9	61,5	68,5	7,0
Eftergymnasial	28,7	36,4	7,7	65,9	71,7	5,8
Uppgift saknas	9,1	9,8	0,7	18,8	38,8	20,0
Ålder						
16-19	4,5	4,8	0,3	14,9	18,2	3,3
20-24	8,0	7,9	-0,1	49,1	57,7	8,6
25-54	62,0	64,1	2,1	63,0	70,8	7,8
55-65	16,4	14,9	-1,5	52,0	61,8	9,9
66-74	9,0	8,2	-0,8	6,9	16,5	9,6
Födelseregion						
Europa, Nordam, Ocean	57,7	42,0	-15,6	54,8	63,9	9,1
Afrika	6,7	11,6	4,9	48,1	58,2	10,1
Sydamerika	5,1	4,0	-1,1	63,5	71,6	8,1
Asien	30,5	42,4	11,9	48,3	58,9	10,6
Kön						
Kvinna	51,2	49,2	-1,9	50,2	57,5	7,3
Man	48,8	50,8	1,9	55,6	65,2	9,6
Sysselsättningsgrad enl LISA	52,8	61,4	8,6			
Antal individer, miljoner	1,0	1,7		1,0	1,7	

Anm. Sysselsättningsgraden baseras på andelen personer vars årsarbetsinkomster överstiger ett gränsvärde. År 2006 är detta gränsvärde ett halvt prisbasbelopp, år 2019 är det ett halvt prisbasbelopp 2006 uppräknat med den årliga genomsnittliga löneökningstakten fram till 2019. För år 2019 ger det ett gränsvärde på 28 612 kronor. Beräkningarna är gjorda med hjälp av LISA-databasen.

Källa: SCB och Konjunkturinstitutets.

DEMOGRAFI FÖRKLARAR EN DEL AV ÖKNINGEN EFTER PANDEMIN

Till skillnad mot perioden 2006–2019 kan demografi förklara en del av ökningen efter pandemin, men inte hela den exceptionella ökningen. Att demografi kan förklara en del av ökningen beror i huvudsak på att fler utrikes födda har relativt lång vistelsetid i landet år 2023 jämfört med precis innan pandemin, år 2019.

Längre vistelsetid i landet ökar den enskildes sannolikhet för sysselsättning, och fler utrikes födda med längre vistelsetid har därför ”mekaniskt” bidragit till gruppens ökade sysselsättningsgrad efter pandemin. Om dessa effekter räknas bort, så blir sysselsättningsuppgången för utrikes födda efter pandemin i linje med den långsiktigt positiva trend som fanns redan innan pandemin. Den stora ökningen efter pandemin kan därmed i stort förstås som driven av utrikes föddas långsiktiga sysselsättningstrend plus positiva demografieffekter.